

بررسی تاریخچه فرش عمو اوغلی

مطالعه موردی فرش عمو اوغلی کاخ موزه سبز

نوشین تدین طهماسبی

کارشناس ارشد موزه سبز

عکس: لیلی رئوف

مقدمه :

خراسان یکی از قطبهای بسیار مهم قالیبافی ایران است و بافندگی فرش در آن از اهمیت ویژه ای برخوردار است شاید میزان این اهمیت را از نظر تعداد بافنده هایی که در مراکز متعدد قالیبافی این استان بکار بافندگی مشغولند بتوان درک نمود. قالیبافی خراسان در طول حیات یک هزار و پانصد ساله خود در زمان سلطنت شاهرخ میرزا (از سلسله تیموریان) یکی از شکوفاترین ادوار تاریخی خود را گذرانیده است. در این زمان شهر هرات پایتخت این سلسله که شهر نقاشان و مینیاتوربست ها لقب یافته بود شهری فعال و متحول در کلیه زمینه های هنری از جمله قالیبافی بود.

هرات که امروز جزء افغانستان است، در خراسان بزرگ قدیم، همواره مورد توجه بسیاری از سلاطین بوده و به عنوان پایتخت به شمار می آمده است. قالیهایی تولیدی در آن سامان نیز، همگی تحت عنوان هرات نامگذاری می شده، زیرا چنانکه هم اکنون نیز تا حدودی مصطلح و مرسوم است، در آن دوران هم تولیدات بخشهای مختلف یک استان را به نام مرکز آن استان می نامیدند. در این صورت بی ربط نخواهد بود اگر بگوئیم تولیدات اصلی در روستاها و آبادیهای بی شمار خراسان صورت می پذیرفته است.

تصاویر مینیاتوری مربوط به قرن پنجم، منصوب به قصر تیمور شاهرخ، در هرات وجود دارد که فرشهایی را با طرحهای شکسته و گردان نشان می دهد. بعلاوه فرشهای بزرگ دوره صفویه که اغلب منسوب به هرات می باشد جزو خراسان به شمار می رفته که طی قرن ۱۹، بخشی از افغانستان شد. به نظر می رسد قسمت اعظم بافته های نخستین ایران قدیم که به غرب صادر می شد از خراسان بوده است بویژه فرشهای باریک و دراز با نقشه هراتی و زمینه آبی رنگ.

قالیبافی خراسان بعد از عصر صفویه رو به افول نهاد و بالاخره آخرین نشیب خود را در اواخر سلسله قاجاریه از سر گذرانید. قالیبافی خراسان نیز حیات مجدد خود را به بازرگانان تبریزی مدیون است چه آنها با تأسیس کارگاههای متعدد قالی بافی و اعزام بافندگان تبریزی به این خطه موجبات رونق این حرفه قدیمی را در آن فراهم نمودند و طبعاً از آن زمان به بعد بود که طرحها و روش های بافت آذربایجان توسط این افراد که به خاطر علایق مذهبی و همچنین انگیزه های شغلی در شهر مقدس مشهد مجاور شده بودند در خراسان رواج گرفت. قدیمی ترین قالی مجموعه آستان قدس رضوی (اندازه این قالی بیش از ۳۴ متر است که طرح زیبایی از اسلیمی شیوه زمان صفوی دارد. نقش آن ساقه های گل، برگها و نگاره های مارپیچ می باشد که برخی از گلها با گلابتون نقره ای بافته شده است. رنگ متن آن، قرمز لاکه است و حاشیه های آن آبی رنگ است.) نزدیک ۱۶۰ سال پیش بافته شده است که سابقه قالیبافی مشهد نیز رقمی در همین حد، حدس زده می شود یعنی همان زمان که بازرگانان تبریزی برای گسترش صادرات قالی دست به تأسیس کارگاههای متمرکز در برخی از شهرها و روستاها و از جمله در مشهد زدند.

کلمات کلیدی : قالیبافی - مشهد - عمواغلی - کاخ سبز

تاریخچه فرش مشهد:

با وجود آنکه نمیتوان تاریخ خیلی دقیقی را در خصوص آغاز قالیبافی در استان خراسان رضوی، تخمین زد اما میتوان گفت این هنر بعنوان یکی از با ارزش ترین صنایع دستی استان خراسان؛ حدود ۱۵۰ سال قدمت دارد. بطور کلی، هنر فرش بافی در مشهد، از دوره تیموری به بعد جایگاه ویژه ای را یافت که تا امروز نیز ادامه دارد بطوریکه امروزه شهر مشهد، یکی از مهم ترین مناطق بافت فرش دستباف و فرش ماشینی در کل کشور میباشد.

از مشخصه های تاریخی این دوره یعنی دوره تیموری در زمینه فرش مشهد، آغاز رواج طرح هراتی یا ماهی در این شهر و مناطق اطراف آن میباشد. در دوره صفویان نیز این صنعت به جایی رسید که پادشاهان صفوی، اقدام به راه اندازی کارگاه های سلطنتی قالی بافی در مشهد نمودند، در این دوران عمدتاً فرش ها با طرح های گلدار رواج بیشتری در بین مردم یافتند. همچنین از این دوران قالی های فراوانی در موزه ها وجود دارد، جالب است بدانید در فرشهای این دوره بیشتر نقشهای هراتی با رنگ سرمه ای لاکه سیر و حاشیه های باریک به رنگ زرد روشن به کار رفته که عموماً هم از نظر جنس، ظاهری نرم و مخملی دارند.

یکی از اتفاقات در زمینه تولید فرش مشهد در دوره ی قاجار، گسترش یافتن فرش بافی از مشهد به کل خراسان قدیم میباشد. همچنین لازم به ذکر است که در این دوران، فرش های تجاری مورد نیاز اروپای آن زمان در شهر مشهد و شهرهای اطراف آن مانند کاشمر بافته می شدند.

رونق و شکوفایی فرش های بافت مشهد کم کم گسترش پیدا نمود به طوریکه تجار تبریزی اقدام به راه اندازی کارگاه های متعدد قالیبافی نمودند تا بتوانند هرچه بیشتر در صادرات فرش دستباف این شهر به کشورهای خارجی، پیشرفت کنند اما متأسفانه طولی نکشید که این روند پر سرعت به تعجیل افتاد چراکه نوع عملکرد در تولید این فرشها به گونه ای بود که باعث پایین آمدن کیفیت آنها شده بود، بافندگان برای درخشندگی بیشتر رنگ ها؛ تار و پودهای بکار گرفته شده در این فرش ها را بیش از حد صیقل میدادند و همین امر منجر به کاهش عمر این فرش ها شده و تا حد زیادی از طرفداران این فرش ها کاسته شد.

برادران عمواوغلی را میتوان از پیشکسوتان در طراحی قالی های مشهد دانست. از جمله مشخصه های منحصر به فرد آثار زیبا و هنرمندانه ی متعلق به برادران عمواوغلی میتوان به استفاده از رنگ های کاملاً گیاهی و سنتی، ریزبافت بودن و همچنین بیشترین تعداد گره در رج شمارهای بالا، اشاره کرد.

امروزه، مشهد یکی از مهم ترین مراکز تولید و تجارت فرش دستباف و ماشینی میباشد و در صادرات فرش ایران نیز نقش به سزایی را ایفا میکند. فرش مشهد همواره در کنار فرش تبریز و اصفهان و تهران یکی از چهار قطب تولید فرش در کشور بوده است. در حال حاضر، استفاده از پشم های مرغوب، رنگهای گیاهی، نخ تابی و پرداخت فرش، مرمت و رفو و وجود کارگاه های متعدد قالیبافی، همگی از قابلیت های برجسته فرش مشهد است. خوب است بدانید صنعت فرش در مشهد تا جایی پیشرفت کرده که امروزه چیزی

حدود ۷۰ هزار کارگاه در این زمینه فعال است بطوریکه مردان زیادی به صورت دایم در این کارگاه ها مشغول فعالیت هستند و درآمدها را از این طریق به دست می آورند.

سابقه قالببافی در خراسان:

با توجه به قراین و برخی اسناد موجود و تصاویر باقی مانده از نقاشی های قرون ۹ و ۸ هجری تصاویر زیادی از انواع قالی ها با نقوش متعدد اعم از هندسی و حتی نقوش لچک و ترنج و اسلیمی دیده می شود. بدون شک قالببافی در آن زمان جزو صناعات مهم شهر هرات بود که جزو خراسان به حساب می آمد. قدیمی ترین قالی خراسان مربوط به ۱۶۰ سال پیش (که قالی بافی مشهد دارای همین سابقه است) با ابعاد ۳×۴ متر با طرح زیبای اسلیمی دوره صفوی می باشد، متن آن قرمز لاکه و حاشیه ای به رنگ آبی دارد. مهمترین مراکز قالببافی:

مراکز مهم قالببافی استان خراسان در حال حاضر عبارتند از:

خراسان رضوی، مشهد، نیشابور، سبزوار، کاشمر

خراسان شمالی: قوچان، شیروان، بجنورد

خراسان رضوی، تربت جام و تربت حیدریه، طبس، بیرجند، گناباد

سابقه قالببافی در مشهد:

مشهد مرکز استان خراسان و یکی از کانونهای قالببافی ایران است. این شهر به خاطر وجود آرامگاه هشتمین پیشوای شیعیان حضرت رضا دارای شهرت زیادی است. تعیین تاریخ دقیق برای شروع قالببافی در مشهد امکان پذیر نیست اما طبق نوشته ها و مدارک موجود، قدیمی ترین قالی موجود منسوب به این شهر متعلق به دوره شاه عباس صفوی طی سالهای ۱۰۳۸ - ۹۹۹ هجری قمری است. مراکز مهم قالببافی در مشهد: طرچه، شاندیز، جاغرق، زشک و نوغنداست.

رنگ و طرحهای مورد استفاده در قالی مشهد:

گلهای بزرگ شاه عباسی شبیه طرحهای اصیل هراتی، طرحهای افشان لچک و ترنج با حاشیه های کتیبه ای، انواع طرحهای گل فرنگ، طرح لچک و ترنج سعدی (از طرحهای جنوب خراسان «بیرجند» است) نیز اخیراً در مشهد دیده می شود. رنگ های قرمز سیر (قرمز دانه)، عنابی، کرم، انواع سبز، آبی و سرمه ای و قهوه ای از عمده رنگ های مورد استفاده در قالی های امروز مشهد است. (مشهد - عمو اوغلی)، (مشهد - علیخان - عمو اوغلی)

ویژگی بافت، دار و ابعاد قالیه‌های مشهد:

در قالی مشهد دو نوع بافت فارسی و ترکی باف دیده می‌شود. دارهای قالی‌بافی همگی از نوع عمودی و ثابت هستند. پشم به عنوان پرز قالی و نخ پنبه به عنوان تاروپود تنها مواد اولیه مورد مصرف می‌باشد در نمونه‌های قدیمی و مشهور قالی مشهد استفاده از ابریشم نیز دیده می‌شود. ابعاد متداول قالی مشهد ۶ متری، ۱۲ متری، ۱۵ متری و حتی ابعاد متغیر دیده می‌شود.

طراحان و تولیدکنندگان قالی مشهد:

محمود عمواوغلی، عبدالمجید عمواوغلی، علیخان عمواوغلی، محمد ابراهیم مخملباف، حاج علی آقا خامنه‌ای، عباسقلی صابر، حاج غلامرضا اخوان نساج، حاج علی مدد، شیخ پورنگی، حاج عبدل مومنی، خلیل خدیوی، حیدر حیدرپور کافی، کاظم شش کلانی، قاضی خانی، محمد مهدی مخملباف و محمد رضا مخملباف از تولید کنندگان قالی مشهد هستند.

از طراحان معروف علیپور، میرزا حسن زرین کلک، میرزا حسن طرحچی، عبدالحمید صنعتکار، حاج سید مهدی جواهر قلم، حاج سید مهدی یزدی و محمد حسین فخرالواعظین مهدوی را می‌توان نام برد که از قدیم تا به امروز در کار طراحی مشغول می‌باشند.

عمده طرح‌هایی که در تولید فرش مشهد به کار می‌روند عبارتند از:

- نقوش لچک و ترنج
- گل‌فرنگ
- نقش‌های ربعی سعدی
- گل‌های درشت شاه عباسی با ساقه‌های نازک و کم‌عرض و...

از نظر رنگ بندی نیز در فرش‌های مشهد عمدتاً از رنگ‌هایی چون قرمز دانه یا قرمز سیر، کرم، رنگ‌عنا بی‌ای که مایل به قرمز و قهوه‌ای نیز هست، انواع سبز، انواع آبی و سرمه‌ای، استفاده می‌شود. از استادان و طراحان معروف و هنرمند مشهدی در زمینه فرش نیز میتوان از محمد عمواوغلی، علیخان عمواوغلی، محمد ابراهیم مخملباف، عباسقلی صابر، حاج غلامرضا اخوان نساج، علیپور، میرزا حسن طرحچی و عبدالحمید صنعتکار، نام برد.

برخی از مهم ترین ویژگی های فنی فرش های مشهد:

- عموماً دارهایی که برای بافت فرش از آن استفاده میکنند همگی از نوع عمودی و ثابت میباشد.
 - حدوداً تا پنجاه سال پیش عمل شیرازه بافی همزمان با بافت انجام می شد در حالیکه امروزه پس از اتمام بافت قالی ، شیرازه بافی انجام میشود.
 - درست مانند سایر مناطق فرش بافی در ایران ، در بافت فرشهای مشهد نیز از دو نوع گره فارسی و ترکی استفاده می شود البته لازم به ذکر است که با وجود اینکه در مشهد استفاده از گره فارسی متداول تر و قدیمی تر بوده اما با این وجود در زمان حال اکثر فرشها به روش ترکی بافت ، تولید میشوند.
 - هرچند که در گذشته چله کشی به روش فارسی رواج بیشتری داشته اما در زمان معاصر ، این عمل به روش معروف ترکی انجام می شود.
 - در عموم فرشهایی که در مشهد تولید میشوند از پشم به عنوان پرز قالی و از نخ پنبه به عنوان تار و پود ، بهره میگیرند.
 - یکی از ویژگیهای قالیهای مشهد داشتن رجشماری بین ۳۰ تا ۳۵ است که در مواردی تا ۴۰ رج هم میرسد. البته در برخی قالیهای قدیمی معروف عموماً و علی و صابر ، فرشهایی با رجشمار ۱۳۰ نیز می توان یافت.
- همانطور که پیداست ، مشهد ، مهم ترین مرکز قالی بافی در استان خراسان میباشد و بعد از آن به ترتیب ، بیرجند ، طبس ، کاشمر ، سبزوار و نیشابور در اولویت میباشد.

استاد عبدالحمید عمو اوغلی:

محمد کهنمویی اهل کهنموی آذربایجان (روستای مابین اسکو و کندوان) با اشتغال در حرفه نساجی و ابریشم بافی و تجارت از تولید کنندگان صاحب نام تبریزی بود.

در سال ۱۲۵۰ هـ ق وارد مشهد شد و ضمن تغییر شهرت خود از کهنمویی به عمو اوغلی حرفه نساجی را رها کرد و به کار تولید و بافت قالی روی آورد. محمد عمو اوغلی صاحب دو پسر به نامهای عبدالمحمد و علیجان شد که هر دو فرزند او نیز در امر تولید قالی در مشهد به فعالیت پرداختند. استاد عبدالمحمد عمو اوغلی در کنار بزرگان تولید و طراحی قالی ایران از چهره‌های انگشت شمار است که به هنر قالی بافی ارزش و اعتلای ویژه‌ای بخشید، وی به همراه برادرش در کارگاههای متعدد قالیبافی به کار پرداخت. بیشتر کارگاههای او در روستاهای محمودآباد (شش کیلومتری مشهد) _ طبقه (از ییلاقات مشهد _ درخ)ش و شاندیز قرار داشت. استاد عبدالمحمد عمو اوغلی در تهیه نقشه‌های منحصر به فرد و رنگ آمیزی مواد مورد استفاده در قالی بافی تبحر خاصی داشت.

طراحانی نظیر «عبدالکریم» اهل کرمان و استاد «عبدالحمید صنعت نگار» بر روی این قالی‌ها طرحهای بی‌بدیلی را نقش کرده‌اند. (عبدالحمید صنعت نگار در سال ۱۲۸۷ در کرمان متولد شد و در ۱۲ سالگی پس از عزیمت به مشهد همراه پدرش به طرح و نقشه کشی قالی‌ها مشغول شد. عبدالحمید صنعت نگار درباره عمو اوغلی می‌گوید: او مرد ساده‌ای بود و به قالی‌بافی عشق سرشار داشت. ولی ثروت زیادی نداشت.

الب اوقات نیز نقشه‌های دلخواه را از جمله نقشه‌های سروناز و لچک ترنجی را سفارش می‌داد. بعد از برچیده شدن کمپانی‌های خارجی بود که تواناییهای برادران عمو اوغلی بر روی قالی‌ها شکل واقعی گرفت. (از آنجایی که بیشتر قالی‌های عمو اوغلی سفارشی بود، از طرحهایی که در دو کتاب قطع بزرگ، که گویا از انگلستان برایش فرستاده بودند و در آنها تصاویر و نقشه‌های فراوانی از قالیهای قدیم ایرانی از زمان صفویه و قبل از آن و همچنین تصاویری از قالی‌های موزه‌ای خارج از ایران وجود داشت الگو برداری می‌کرد، و نیز خود با تجربه‌ایی که در طول سالیان بدست آورده بود دخل و تصرفاتی در این طرحها صورت می‌داد.

در مورد رنگرزی و استفاده از رنگهای گیاهی کمتر کسی را می‌توان هم طراز او یافت. مواد رنگرزی استاد معمولاً قرمزدانه، نیل، پرتاووس، برگ مو و پوست گردو بود که بنا بر میزان استفاده، رنگ مورد نظر را تهیه می‌کرد تا در زمان بافت

از دو رنگی و رگه‌دار شدن قالی رجشمار قالی‌های عمو اوغلی بین و اکثر قالی‌ها دارای حاشیه‌های به صورت سراسری و متصل بافته



جلوگیری شود.
۴۰ رج تا ۱۵۰ رج متغیر بود
طولی و عرضی که گلیم بافی
می‌شد

عبدالمحمد عمو اوغلی

شاهکارهای قالی عمو اوغلی:

در سال ۱۳۱۴ برای باشگاه افسران یک قالی با طراحی همانند قالی شیخ صفی اردبیل به اندازه ۴۰۷*۶۲۸ سانتی متر بافته شد.

در حدود سالهای ۱۳۱۳ تا ۱۳۱۵ قالی شکارگاه با مساحت ۸۶ متر، که یکی دیگر از قالی‌های نفیس عمو اوغلی به شمار می‌رود.

قالی نقشه گلدانی که (کپی برداری از قالی معروف گلدانی در موزه هنر و صنعت وین در اتریش) هم اکنون در مجموعه قالی‌های قدیمی شرکت سهامی قالی ایران نگهداری می‌شود.

از دیگر شاهکارهای وی قالی معروف به کوزه‌کنانی که استاد طراحی آن عبدالحمید صنعت نگار است، سیسل ادواردز در کتاب معروف قالی ایران می‌نویسد: «قالی کوزه‌کنانی در حقیقت نمونه شگفت‌آور و شاهکار هنر قالی بافیست، که حد اعلاي مهارت و استادکاری را در این حرفه نشان می‌دهد. در مدت ۵۰ سال قالیهای نفیسی را در نقاط مختلف ایران و کشورهای مغرب زمین دیده‌ام، ولی قالی‌ای که توسط عمو اوغلی بافته شده در زمره نفیس‌ترین قالیهای نوبافت جهان است. طرح متن و حواشی آن را باید زیبایی مطلق و جوهر زیبایی خواند. نقشهای سروناز و یا نگاره‌های ماری به طور زیبایی جلوه‌گری می‌کنند، که هر بیننده‌ای را تحت تاثیر قرار می‌دهد و چون ذره‌بین نداشتیم نتوانستیم گره‌ها را به طور دقیق شمارش کنیم.» بعد از فوت استاد عبدالمحمد عمو اوغلی در سال ۱۳۱۶ شمسی، برادرش علیجان عمو اوغلی بعد از هشت سال دوری از کار قالیبافی از تهران به مشهد آمد و تا مدتی کار برادر را با جدیت دنبال کرد و سرانجام نیز در سال ۱۳۳۶ در سن ۶۵ سالگی درگذشت. چند سال پیش در مسابقات بین المللی نیویورک، قالی

عمواغلی در رتبه اول قرار گرفت و جایزه منتخب را از آن خود کرد.



علیخان عمواغلی

معرفی کاخ سبز :

کاخ شهوند، که اکنون «کاخ موزه سبز» نامیده می شود، بی گمان یکی از زیباترین کاخ های موجود در کشور است، بنای اولیه این کاخ نیم طبقه ای متعلق به «علیخان والی» از زمینداران سرشناس قاجار بوده است، که توسط رضاخان در سال ۱۳۰۱ به مبلغ هفت هزار تومان خریداری شد. سپس «میرزا جعفر خان معمارباشی» بی آنکه ساختمان قبلی را از بین ببرد کاخ تابستانی رضاخان را پس از هفت سال تلاش بر روی آن ساخت. علت سبز نامیدن کاخ استفاده از سنگ های سبز منحصر به فرد معادن خمسه زنجان در نمای خارجی آن است و در مصالح آن نیز از سرب استفاده شده است که از خرد شدن سنگها به علت تغییرات آب و هوایی جلوگیری میکند.

زیربنای کاخ ۱۲۰۳ مترمربع است که از دو بخش تشکیل شده، بخش اول شامل : پله ورودی، اتاق انتظار، اتاق کار، تالار آئینه، اتاق غذاخوری خصوصی و اتاق خواب است.

بخش دوم، زیرزمین که در سالهای ۱۳۵۲-۱۳۵۰ به دستور محمدرضا پهلوی برای پذیرایی از مهمانان خارجی به بخش اول افزوده شد که شامل : اتاق پذیرایی دو اتاق خواب و اتاق غذاخوری است.

در این کاخ انواع هنرهای ایرانی شامل آئینه کاری، گچبری، حجاری، تذهیب، خاتم کاری و ... بکار رفته است.

-آئینه کاری کاخ اثر استادان بنامی چون شیخان، حاج علی آخوندی و...

-تذهیب: اثر استاد حسین طاهرزاده بهزاد

-خاتم: اثر کارگاه استاد صنیع خاتم شیراز

-چهارستون سفید رنگ در بالای پلکانها از سنگ مرمر سفید رنگ بدون رگه معادن کارارا در ایتالیا، همراه با دو کتیبه نصب شده بیرون ساختمان به دولت ایران اهدا گردیده است و به دستور رضا شاه در این مکان نصب گردیده است.

-نرده چوبی پلکان کاخ به سبک حجاری های سربازان مادی، پارسی، هخامنشی در تخت جمشید منبت کاری شده اثر استاد مختاری است، وی یکی از شاگردان کمال الملک و اهل گلپایگان بوده است.

-دیوارهای بیرون کاخ با حجاری های بسیار زیبا مزین شده که هنرمند آن استاد حسین خان زنجانی معروف به حجارباشی می باشد.

-این کاخ در زمان رضا خان به کاخ سنگی معروف بوده و در زمان محمدرضا شاه به نام کاخ شهوند و اکنون به نام کاخ سبز معروف می باشد.



کاخ موزه سبز

تالار آئینه کاخ سبز :

بزرگترین اتاق این کاخ تالار پذیرایی تشریفاتی معروف به تالار آینه می باشد که سرتاسر سقف و دیوارهای آن آینه کاری شده است. این اتاق ۷۰ متر مربع است. آینه کاری این اتاق ۴ سال زمان برده است. ۵۸ نفر استادکار و شاگرد در سه شیفت ۸ ساعته برای ساخت این اتاق به صورت شبانه روزی همکاری کرده اند. سقف آن از ۱۰ کاسه تشکیل شده است. آینه کاری این تالار منحصر بفرد است. بر روی آینه کاری ها به ضخامت یک میلیمتر هنر گچبری انجام شده که به هنر رودرزی معروف می باشد.



تالار آینه کاخ سبز

معرفی فرش عمو اوغلی در تالار آینه کاخ سبز :

فرشی که در تالار آینه کاخ سبز موجود است در دهه اول یا دوم قرن ۱۴ هجری شمسی بافته شده است. این فرش با طرح گلدانی و نقوش مهم گل شاه عباسی - سلیمی و سرو بته ها در رنگهای اصلی لاکه - عاجی - آبی و سرمه ای با گره متقارن و تار پنبه و پود پنبه و دو پود و پرزپشم در کارگاه فرش عمو اوغلی مشهد بافته شده

و به کتیبه ای با متن « حسب الامر بندگان اعلیحضرت همایونی رضاشاه پهلوی شاهنشاه ایران » مزین شده است. فرش این اتاق در ۱۱ آذر ماه سال ۱۳۰۷ کامل شده.



کتیبه فرش

عمو اوغلی کاخ سبز





منابع :

- ۱- صوراسرافیل، شیرین (۱۳۸۱) طراحان فرش ایران، نشر پیکان. .
- ۲- ژوله، تورج (۱۳۷۵)، برگی از قالی خراسان، انتشارات شرکت سهامی فرش ایران، تهران. .
- ۳- خوشروی صفت، یوسف (۱۳۶۷)، یادگارهای ارزشمند عمواغلی، مجله قالی ایران، سال چهارم، شماره ۳ . .
- ۴- جابری، محمدعلی (۱۳۷۹)، بزرگان گمنام، مجله قالی، سال دوم، شماره ۴.
- ۵- طاهرزاده بهزاد، حسین، نقشه های قالی، وزارت بازرگانی و پیشه و هنر، چاپخانه مجلس
- ۶- شماره ۹ و ۱۰. گروه پژوهش قالی ایران (۱۳۷۷ و ۱۳۷۸)، بزرگان قالی ایران در عرصه طراحی و تولید، ماهنامه قالی ایران، اتحادیه بازرگانان ایرانی فرش دستباف آلمان غربی، سال چهارم، شماره ۳۶ . .
- ۷- گروه نویسندگان صفحه یادها (۱۳۶۷)، نگاهی به زندگی و آثار استاد کریماف، مجله فرش ایران، نشریه .
- ۸- مهرپویا، جمشید (۱۳۶۸)، خاطرات استاد حسین طاهرزاده بهزاد، مجله فرش ایران، سال ششم، شماره ۴۸ .
- ۹- گفت و گو با استاد جمشید امینی (۱۳۷۷) قالی ایران، سال هشتم، شماره ۶۴.